

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Svar på Høring om endring i forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning

Innledning.

Rammeplanen for praktisk-pedagogiske utdanning (PPU) ble fastsatt 21.12.15. I den sammenhengen ble det åpnet for at kandidater med bachelor i praktiske- og estetiske fag ble gitt unntak for kravet om master for å komme inn på PPU, men med tydelige krav om faglig styrking innen fagområdet (180 studiepoeng). Mange av høgskolene og universitetene startet arbeidet med å tilpasse bachelorutdanningene innenfor disse fagområdene for å gi studentene muligheter for opptak på PPU. Signalene fra departementet ble tolket som tydelige i denne sammenhengen, og det er derfor utfordrende for høgskolen når det kommer forslag om omfattende endringer.

Vi legger til grunn at de nye forskriftene med tilhørende høringsnotat og unntak fra kravet om master innen idrettsfag og utøvende eller skapende kunstfag, er ment som et positivt innspill for å gi praktisk-estetiske fag i PPU et best mulig utgangspunkt for å utdanne til en høy, bred og skolerelevant profesjonskompetanse innen de aktuelle fagområdene. Det er avdekket en betydelig underdekning av lærere med kompetanse i mange av de praktiske og estetiske fagene nasjonalt. I de ordinære lærerutdanningene har mange av de praktisk-estetiske fagene svært liten plass, og den nye PPU-forskriften (bacheloropptak) ble sett på som et tiltak for å styrke regionene i denne sammenhengen. Vår bekymring er at departementets endringsforslag i høringen vil kunne redusere mulighetene for å styrke disse fagene i høyere utdanning.

De treårige bachelorutdanningene i praktiske- og estetiske fag ved de fleste høgskoler legger stor vekt på en allsidig bakgrunn både når det gjelder utøverkompetanse og tilnærming til fagområdene. Målsettingen har bl.a. vært å utdanne høyt kvalifiserte lærere til arbeid i grunnskole og videregående opplæring. Læreplanens krav og potensial, så vel som Kunnskapsdepartementets målsettinger for fagfornying og bærekraft i skolens lærings- og dannelsesarbeid, har vært og er retningsgivende for utforming og operasjonalisering av studieplanene. Dette gjelder blant annet PPU-fagdidaktikk i friluftsliv som eget studietilbud, som har vært i studieporteføljen ved studiested Notodden siden 2011.

Utdanningene vil kunne styrke regionene, blant annet i forhold til kombinerte stillinger i idretts- og kulturfeltet. Kulturskolene har nettopp fått en ny rammeplan der praktisk-pedagogisk utdanning er vektlagt. Rammeplanen understreker både utøverskap og behovet for breddekompetanse. PPU-forskriften i de estetiske fagene har krav om at fagene skal være utøvende og skapende. Studentene som tar en bachelorgrad (180 studiepoeng) innenfor et praktisk estetisk fagområde vil kunne defineres som utøvende og skapende. Mange av dem på et svært høyt nivå. Det er læringsutbyttebeskrivelsene i utdanningene som skal definere innholdet og gi studiet relevans, og det er derfor opp til høgskolene og universitetene å sørge for dette.

Tolkning av begreper

Høringsgrunnlaget generer noen spørsmål om begreper.

Vi merker oss følgende formulering i høringsbrevet: «For å kvalifisere for opptak til PPU, må denne utdanningen ha som formål å utdanne profesjonelle kunstutøvere». Det vil si utdanninger som primært ikke skal utdanne lærere. Begrepet profesjonelle kunstutøvere er og utfordrende; Hvem skal definere når en utøver er profesjonell, kunstner eller ikke kunstner? På hvilket nivå skal dette tolkes? Når er en utøver profesjonell?

Når det gjelder idrettsfag, må vi forstå *idrettsfag* som en felles betegnelse for et bredt fagfelt som også omfatter friluftsliv. I unntaksbestemmelsene for opptak til PPU, vil vi på tilsvarende vis kunne forstå idrettsfag bredt. Kravet er formulert som: «*en bachelorgrad i idrettsfag med minimum 180 studiepoeng i faget ... Graden må omfatte basisår i idrettsvitenskap eller tilsvarende*». Formuleringen «eller tilsvarende» gir videre rom for å tolke friluftsliv som; tilsvarende idrettsvitenskap.

Det kan stilles spørsmål ved om erfaring som idrettsutøver er relevant som kompetansegrunnlag for å bli kroppsøvingslærer. Forskning i feltet peker snarere på at det kan være problematisk med for stor vekt på idrett og tradisjonelle idrettsgrener som grunnlag for praksis og forståelser i kroppsøvingsfaget (Mordal, 2011). En slik form for å anerkjenne realkompetanse synes i liten grad å være knyttet til en forskningsbasert vurdering av hvilke kompetanser det er behov for knyttet til kroppsøvingsfaget i skolen.

Vi stiller oss derfor kritisk til at unntaket fra hovedregelen om mastergrad for kroppsøving og idrettsfag handler om å få tatt opp «idrettsutøvere» til studiet. Vi etterlyser i den sammenheng også en avklaring på hvordan departementet leser skillet mellom det gjennomgående skolefaget kroppsøving og ulike idrettsfag på en idrettsfaglig linje på videregående skole. Vi mener en særordning om opptak på grunnlag av idrettsutøvelse må strykes.

Høringsforslag forskrift

Departementet ber om syn på forslag til endringer.

§ 3 Struktur og innhold, nytt femte og sjetted ledd.

Muligheten for integrering av PPU i bachelorutdanning over fire år eller masterstudie over minst 3 år, kan synes å være initiert av et ønske om å ekvivalere PPU med andre lærerutdanninger.

Endringsforslaget kan synes som en selvmotsigelse i forhold til departementets ønske om at studenter som ønsker å bli lærere velger faglærer – eller grunnskolelærerutdanning. «*Søkere til grunntdanning, som vet at de skal bli lærere i praktiske og estetiske fag, bør veiledes inn i de treårige faglærerutdanningene eller grunnskolelærerutdanning, med gjeldende skolepoengkrav og karakterkrav.*»

PPU bør etter vårt syn derfor være et tilbud etter at kandidatene er ferdig med sitt bachelor eller masterstudie. Høgskolen støtter ikke denne endringen.

§ 6 Opptak. Første avsnitt: Tilføyelse i andre og tredje strekpunkt.

(1)

«en bachelorgrad i utøvende eller skapende kunstfag med minimum 180 studiepoeng i kunstfaget. Graden kan omfatte studier innenfor hele bredden av kunstneriske uttrykk innen arkitektur, dans, design, film, musikk, teater og visuell kunst. For å kvalifisere til opptak til PPU, må denne utdanningen ha som formål å utdanne profesjonelle kunstutøvere. Det forutsettes at det er spesielle opptakskrav til bachelorutdanningen som danner grunnlag for opptak.»

Her viser vi til tidligere argumentasjon om utfordring med tolkning av blant annet begrepet profesjonelle kunstutøvere. Det vises og til «spesielle opptakskrav til bachelorutdanningen». Det er uklart hva som ligger til grunn for dette og hvilke krav som skal settes. Primært bør setningen strykes.

«en bachelorgrad i idrettsfag med minimum 180 studiepoeng i faget. Graden må omfatte basisår i idrettsvitenskap eller tilsvarende. Basisåret må sikre læringsutbytte innenfor aktivitetslære og

naturvitenskapelige og samfunnsvitenskapelige emner. Det forutsettes at det er spesielle opptakskrav til bachelorutdanningen om danner grunnlag for opptak.»

Vedr. spesielle opptakskrav, se avsnittet ovenfor.

- (Tilføyelse til 2. strekpunkt) *Høgskolen støtter ikke endringene og foreslår at den opprinnelige teksten beholdes.*
- (Tilføyelse til 3. strekpunkt) *Høgskolen støtter ikke endringene og foreslår at den opprinnelige teksten beholdes.*

Dersom en ønsker en sterkere presisering under strekpunkt 3 foreslår høgskolen:

Forslag til ny tekst: «- en bachelorgrad i idrettsfag med minimum 180 studiepoeng i faget, der uttrykket idrettsfag omfatter relevante fagområder for lærerens utøvende praksis i skolen. Graden må omfatte basisår i idrettsvitenskap eller tilsvarende. Basisåret må sikre læringsutbytte innenfor et bredt anlagt innhold og arbeidsmåter innenfor aktivitetslære. Basisåret må også sikre læringsutbytte innenfor både naturvitenskapelige og samfunnsvitenskapelige emner».

Nytt andre avsnitt

(2) *Høgskolen støtter ikke forslaget*

Nytt tredje avsnitt

(3) *Høgskolen støtter ikke forslaget*

Vennlig hilsen

Petter Aasen

rektor

Visedekan for grunnskolelærerutdanningen

Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Liste over kopimottakere:

Arild Hovland v/ Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap